

2017

Psychiatrisch Centrum Bethanië

Colofon jaarboek 2017

Redactiecomité

Ina Aerts, Chris Anthonis, Jan Bogaerts,
Jinse Van den Bogaert, Yvonne Verschueren

Redactie

Wendy Kerstens, Annelies Oeyen

Eindredactie

Algemeen secretariaat PC

Foto's

Laurence Van Dijck, huisfotografen
PC Bethanië, Shutterstock

Ontwerp en lay-out

www.hetgeelpunt.be

Verantwoordelijke uitgever

Jan Bogaerts

Kintsugi

Gewoon van mens tot mens

Het moment waarop je lievelingstas in duizend stukjes uiteenvalt op de keukenvloer. Die paar luttele seconden tussen de val en de krak waarop je beseft: ik sta machteloos. Wat volgt, is een borstel, een blik en een gevoel van gemis. Naar de vuilbak ermee.

Niet in Japan. Daar wordt gebroken keramiek hersteld met een zilver- of goudkleurige harslak. De schade wordt opgenomen in de esthetiek van het voorwerp. Breuklijnen en herstel gaan op die manier deel uitmaken van het verhaal van het object. De schoonheid van het vergankelijke, de imperfectie of het herstel wordt verweven tot een kunstvorm, kintsugi.

Psychologe Lieve Gustin vond hierin een treffend beeld voor het dagelijks werk in een psychiatrisch centrum. Barsten en breuken horen bij het leven. Ieder van ons draagt een verhaal met zich mee, en dat is precies wat ons tot unieke mensen maakt. Als hulpverlener zijn de successen die je boekt soms klein, maar ze gaan altijd over verbinding. Dat is ons werk: onszelf verbinden en mensen met elkaar. Zo word je niet herleid tot 'ziek zijn' en geef je zin en betekenis aan het leven. Doorheen verdriet, verlies, problemen, ziekte of trauma proberen mensen iets voor elkaar te betekenen. Hulpverleners voor patiënten. Patiënten voor hulpverleners. Patiënten voor elkaar. Familieleden voor patiënten. Gewoon van mens tot mens.

In dit jaarboek gingen we op zoek naar wat mensen in 2017 voor elkaar betekenden in het leven van alledag in Psychiatrisch Centrum Bethanië. Dat vonden we terug in grote en kleine verhalen. Van samen verdriet dragen bij een tas koffie of een sigaret. Van een cliënt die zijn creativiteit terugvindt door een radioprogramma te maken. Van hulpverleners en studenten die een app ontwikkelen voor patiënten met geheugenproblemen, of buurtbewoners die samen met patiënten handwerken. Ook illustratrice en journaliste Nathalie Carpentier sprak met enkele patiënten en geeft ons een unieke inkijk in de manier waarop zij hun leven proberen te verlijmen.

Dit is kintsugi, een patchwork van verhalen, verbonden in cijfers, woord en beeld. Allemaal fragmenten van wat Bethanië is: een psychiatrisch centrum in volle evolutie, eenheid in diversiteit, mens-zijn.

AANDACHT

NATHALIE CARPENTIER VERBLEEF EEN DAG IN PC BETHANIË EN SPRAK UITGEBREID MET ÉÉN VAN DE BEWONERS: DIT IS HAAR VERHAAL.

IK BEN NOGAL ONRUSTIG

IN EEN NIEUWE GROEP PROBEER IK VAAK DE GRAPPIGSTE TE ZIJN.

ALS KIND TROK IK AL GRAAG DE AANDACHT.

MET VUILE PRAAT. LATER SOMS MET EEN FRANKE, GEMENE MOND.

Hahaha, wat heb jij een gekke broek!

ZO KEERDE IK DE ROLLEN OM. DAN WERD IK NIET GEPEST.

IK WAS TOEN ERO DIK, VERHUISDE VAAK.

MIJN OUDERS WERKTEN IN HET HOLST VAN DE NACHT. ZE HADDEN GEEN TIJD VOOR MIJ.

OP MIJN VIERDE ZAT IK OP INTERNAAT.

ALS JONGSTE WAS IK HET LIEVELINGETJE. LATER WOONDE IK BIJ MIJN GROOTMOEDER.

IK MOEST VAAK NIEUWE VRIENDJES MAKEN.

IK LEERDE HOE JE VRIENDSCHAP KON KOPEN. DAT KENDE IK VAN THUIS.

IK WILDE GRAAG KOK WORDEN.

Neem je eenje of durf je niet?

Natuurlijk wel.

MAAR OP MIJN ZEVENTIENDE ONTDEKTE IK IETS ANDERS.

NA DAT EERSTE PILLETJE VOELDE IK ME ZELFZEKERDER DAN OOI.

ALSOF IK DE WERELD AANKON.

NU HEB IK SPIJT DAT IK DOOR DIE DRUGS DE KOKSCHOOL NIET HEB AFGEHAKT.

SINDE DEZE ZOMER VERBLIJF IK IN EEN PSYCHIATRISCHE INSTELLING.

MIJN MAN DACHT DAT HET MIJ ZOU HELPEN.

HIER VOEL IK ME BETER DAN THUIS. MIJN MAN IS LIEF, MAAR GEEN PRATER.

HIER WORSTELEN IKOOG MENSEN MET MIJN DEEMEN. ZOALS IK MET VERLATINGSANGST.

HIER IS STRUCTUUR. THUIS BEN IK OVERDAG ALLEEN.

EN KAN IK VERDRINKEN IN EEN ZEE VAN TIJD.

IK WILDE EEN GOEDE MOEDER ZIJN.

MAAR EEN DEPRESSIE

VERKLEURT ALLES.

ZELFS HET LIEPSTE WAT ER IS.

SOMS BEN IK ZO ONRUSTIG,

DAT ENKEL COMPUTER SPELETJES MIJ KUNNEN KALMEREN.

DAN IS ELKE PRIKKEL.

ER ÉÉN TEVEEL.

DAAROM ZIT IK HIER.

IK WIL GEEN LOSSE HANDBJES, OF ROEPEN TEGEN MIJN DOCHTER.

HIER STEUNEN ZE ME, MAAR IK ZAL HET ZELF MOETEN DOEN.

EEN PERFECTE MOEDER ZAL IK NIET WORDEN, WEL EEN BETERE.

MIJN DOCHTERTJE WEEET WAAROM IK HIER BEN.

MAAR ZE MIST ME.

Mama, wanneer ben je nu geboren in je hoofd?

Werk aan de winkel

6
‘Het werk is er anders dan in het atelier, maar heel betekenisvol’, vinden Fons, Roy en Peter. Alle drie hebben ze, vanuit hun deelname aan de ateliers van Tracé 7, mogen proeven van een werkervaring buiten de muren van PC Bethanië. Met het oog op vermaatschappelijking van zorg en re-integratie van mensen in de maatschappij, startte Tracé 7 vorig jaar twee samenwerkingsprojecten waarbij patiënten hun steentje kunnen bijdragen op locatie. Beide projecten willen kwetsbare mensen de weg wijzen naar laagdrempelige arbeidsmatige activiteiten buiten de muren van het ziekenhuis, waarbij zij de kans krijgen om hun kwaliteiten en capaciteiten (opnieuw) in te zetten.

Goede vrienden

Cindy Konings, activiteitenbegeleider op Tracé 7, begeleidt mensen in De Werkplaats in Oostmalle. ‘De Werkplaats hangt af van vzw Monnikenheide en zorgt ervoor dat mensen met een beperking zinvolle arbeid kunnen verrichten. Nu krijgen ook patiënten van PC Bethanië de kans om daar mee te helpen aan opdrachten voor bedrijven uit de buurt. We verpakken er kleine zakjes hondenetten, stellen verjaardagsdozen samen voor kinderen in

armoede en kleven stickers op producten. We hebben bewust gekozen om ook gekende opdrachten, zoals stickerwerk van Packline, niet langer in ons eigen atelier, maar in De Werkplaats uit te voeren om de overgang naar ‘buiten’ te vergemakkelijken voor de deelnemers.’

Fons vertelt hoe het voor hem begon: ‘Ik ben met ontslag gegaan uit PC Bethanië op voorwaarde dat ik een daginvulling had. Vanuit die insteek ben ik in het semi-industrieel atelier begonnen. Ik doe er inpakwerk, sorteerwerk en dergelijke. Ik doe alles graag.’ Elke donderdagvoormiddag gaat hij ook mee naar De Werkplaats. ‘We doen er andere taken dan in het atelier, zoals het inpakken van hondenvoer. Voor mij geeft dit, samen met mijn werk op Tracé 7, het gevoel dat ik iets betekenen voor de maatschappij. Daarnaast is het een manier om onder de mensen te zijn. Ik heb een paar goede vrienden gemaakt.’

Eén groep aan het werk

Ergotherapeuten Olivier Renders en Lieve Van Looveren deden samen met patiënten de voorbereidende schilderwerken voor de opening van een lokale Kringwinkel. ‘Toen we hoorden dat De Kringwinkel met de gedachte speelde om een nieuwe vestiging te openen in Westmalle, hebben wij ons geëngageerd om hen hierin bij te staan’, vertelt Olivier. ‘De Kringwinkel speelt een belangrijke rol binnen de sociale economie in onze regio, wat het extra aantrekkelijk maakt in het kader van toekomstige samenwerkingen.’

‘Met deze samenwerking geven we mensen kansen en hopen we de overgang naar een latere (her) tewerkstelling te vergemakkelijken en om zo bruggen te bouwen naar andere organisaties’, zegt Lieve. ‘We probeerden de deelnemers zoveel mogelijk autonomie te geven’, gaat Olivier verder. ‘Nabijheid blijft wel belangrijk, zeker voor mensen die nieuw in het project stappen. Het werk samen overlopen, verdelen en beoordelen, is nodig.’

‘Het mooie is dat het onderscheid tussen begeleiders en patiënten wegvalt, we zijn als één groep aan het werk. Dat is toch anders dan in de atelierwerking van Tracé 7’, vindt Lieve. Deelnemers Peter en Roy stemmen daarmee in. Peter, die zelf een tijdje bij een schilder werkte, ging van bij aanvang heel onbevangen mee: ‘Ik ben met open gedach-

ten gegaan zonder veel na te denken over wat en hoe het zou zijn. In het begin was het zoeken, maar na twee keer weet je hoe het werkt.’ Roy vond het een mooie variatie op zijn werk bij Tracé 7: ‘Het was tof, zo buiten het domein, maar met lotgenoten. En het was eens iets anders dan een konijnenhok zetten.’ Hij heeft het ook als zinvol ervaren in zijn herstelproces met betrekking tot werk. ‘Zowel de klusjesdienst op Tracé 7 als het werk in De Kringwinkel hebben geholpen om stappen te zetten naar GTB*’, vertelt hij. Beide mannen zijn fier over hun werk. ‘We schilderden in groep, met z’n

vijven. En het resultaat mag er zijn. Het is plezant als je hoort dat mensen tevreden zijn. Eind januari zijn we naar de feestelijke opening van De Kringwinkel geweest. De burgemeester bedankte ons toen in zijn welkomstwoordje. Dat is een fijne waardering voor iedereen die meegewerkt heeft.’

Dit project krijgt een mooi vervolg. In andere vestigingen van De Kringwinkel worden nieuwe mogelijkheden verkend. ‘In Brecht starten we binnenkort met speelgoed sorteren. Dat is weer iets nieuws’, besluit Peter.

*Gespecialiseerde Trajectbepalings- en Begeleidingsdienst

En toen werd het muisstil

Radio Keke

Niet alledaags: in 2017 maakten de cliënten van RC de Keerkring samen een radio-uitzending. Deelnemer Pieter vertelt over 'zijn Radio Keke'.

'Parcours is een vast onderdeel van ons programma in RC de Keerkring. Samen met een tiental cliënten vertrekken we vanuit een brainstorm, vervolgens beginnen we iets te maken, individueel of in groep, het kan eender wat zijn. Zo'n proces duurt al gauw acht tot twaalf weken die we afsluiten met een toonmoment. Zo kwamen we afgelopen jaar op het lumineuze idee om een radio-uitzending te maken. Ik vond het meteen een heel slecht idee.'

Ondergesneeuwd

'Ik dacht: ze weten niet waar ze aan beginnen! Ik heb een diploma journalistiek en werkte een tijd voor een productiehuis, dus ik wist meteen

hoeveel werk zo'n ambitieus plan met zich meebrengt. Het begin was moeilijk en soms zakte het enthousiasme diep weg. Maar als ik zag hoe mensen die nog nooit radio hadden gemaakt ideeën begonnen uit te werken, dan dacht ik: hier zit potentieel in! Twee medecliënten maakten persoonlijke getuigenissen over hun verslaving. Iemand interviewde andere deelnemers over hun huisdieren. Nog iemand legde filosofische uitspraken voor aan mensen. We organiseerden een talentenshow, die sommigen heel serieus namen en anderen net niet. Voor de begeleiders kozen we verzoeknummers uit. Dan structureerde ik alles en knipte en plakte al het materiaal aan elkaar met muziek, veel onnozele jingles, absurde fragmentjes en een flinke portie humor. In totaal werd het een uitzending van twee uur en een kwartier, die we op 23 september 2017 met alle cliënten en begeleiders samen hebben beluisterd. En toen viel alles even stil.'

'Voor mij was dat ongelooflijk verbindend. Omdat het zo puur was. Omdat er van alle deelnemers iets in de voorstelling zat, groot of klein. Omdat het bij momenten heel luchtig was en dan weer heel aangrijpend. Ik vond het bijzonder dat iedereen zo lang heeft geluisterd, soms werd het muisstil. Ik denk dat de begeleiding onder de indruk was, maar ook voor mij persoonlijk betekende deze ervaring best veel. Het vroeg veel energie, ik werd uit mijn comfortzone gehaald, maar het programma was tof om te maken en ik kon er veel creativiteit in kwijt. Eigenlijk ben ik van nature heel creatief, maar door alles wat ik heb meegemaakt, bleef dat deel van mij een paar jaar ondergesneeuwd. Radio Keke heeft dat talent weer aangewakkerd. Toen de voorstelling naderde, merkte ik dat ik meer aankan dan ik dacht. Da's fijn.'

Intiem

Ook begeleidsters Leen Mathyssen en Vina Van Geystelen bleven niet onberoerd door Radio Keke. 'Vaak worstelen deelnemers van een parcours met iets af te maken of waarde te geven', legt Leen uit. Daarom is het vooral belangrijk dat ze een thema kiezen en vormgeven op hun eigen manier. Dat ging net zo bij het radioproject: iedereen nam eigen taken op. De weg ernaartoe was bezaaid met hindernissen: de groepsdynamiek, afspraken moesten gemaakt worden, de momenten waarop we allemaal leken te denken 'we moeten ermee stoppen'. Maar een parcours mag ook mislukken, en eigenlijk vinden we toch

altijd een weg door te zoeken waar het nog prikkelt. Ook dat is een belangrijke ervaring.'

Voor Vina was Radio Keke haar eerste parcours sinds ze voor RC de Keerkring werkt. 'Het was een boeiend, spannend en onvoorspelbaar proces. Je hebt er als begeleider veel flexibiliteit en vertrouwen voor nodig. Ik vind het zelf moeilijk om los te laten en tegelijkertijd veel te dragen en er altijd te staan. Maar het was wonderlijk hoe we op het einde met z'n allen in stilte zaten te luisteren in de leefruimte. Ik denk dat het ook veel betekend heeft voor de deelnemers. Het is een belangrijke stimulans om iets in gang te zetten, om mensen in hun eigen kracht te zetten.'

Dat herkent Leen: 'Je zit een hele middag samen en luistert. Van mens tot mens geniet je samen van een groep die iets heeft gemaakt, in een sfeer van gelijkwaardigheid. Het heeft bijna iets intiem, de manier waarop de deelnemers door zo'n radio-programma te maken, laten binnenkijken in zichzelf. Uiteindelijk gaat er van elk parcours veel schoonheid uit, de hoge kwaliteit ervan maakt me vaak trots als begeleidster. Op zo'n momenten ben ik dankbaar dat ik hier werk.'

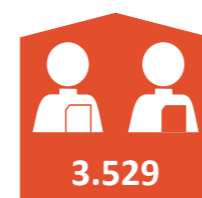
Cijfers PC Bethanië

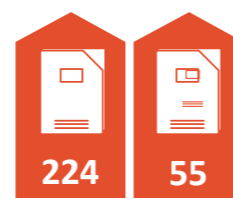
opnames patiënten PC 2017

gedwongen opnames

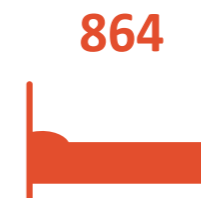
consultaties polikliniek PZ

opgevolgde casussen

aanwezige patiënten op 31/12/2017

aantal bedden

middagmalen (PZ+PVT+elim)

restaurant (medewerkers en dagverpleging)

Spiegeltje spiegeltje aan de wand ...

In 2017 startte Oever, de open opname-eenheid van PZ Bethaniënhuis, met spiegelgesprekken. Johan Goetschalckx, verantwoordelijke op Oever, schetst: 'Vroeger hadden we elke twee weken een patiëntenraad. Ik had altijd het gevoel om meteen oplossingen te moeten geven voor de praktische zaken die aangekaart werden. In Pittem deden we inspiratie op voor een alternatief: het spiegelgesprek. Patiënten vertellen hun ervaringen rechtstreeks aan het team. Dit gaat verder dan praktische besloemingen, ook de werking en visie van de zorgen komen aan bod. We doen dit nu ongeveer een jaar, telkens één keer per maand.'

Alles kunnen zeggen

Mick, ervaringsdeskundige in het HOP-team, is nauw betrokken bij de gesprekken. 'Emmy en ik bereiden het spiegelgesprek telkens voor met de patiënten. We creëren voldoende openheid en zorgen voor een bundeling van thema's. Nadien gebeurt de terugkoppeling in het team. Het gesprek aangaan zonder deze voorbereidingstijd is een drempel.' Kristel, patiënte op Oever, stemt daarmee in. 'Het is goed om het gesprek te kunnen voorbereiden met HOP. Zo kan je aftoetsen of je alleen met iets zit of dat iets gedeeld is.'

'Onze filosofie is dat alles gezegd moet kunnen worden. Alles is bespreekbaar', stelt Mick. 'We merken wel dat bepaalde thema's regelmatig opduiken: onthaal op de zorgen, privacy, betrekken van familie, aanwezigheid van hulpverleners op de zorgen.' Johan gaat verder: 'Dat zet aan tot nadenken. En tot actie. Er zijn al verschillende initiatieven uit voortgevloeid. Vanuit de opmerkingen over onthaal op de zorgen maakten we werk van een ontvangstruimte die beschikbaar is bij opname van een patiënt. Verder zijn de uren voor het gebruik van de douche uitgebreid en zijn er op elk moment van de dag lakens voorhanden.'

Confronterend, maar leerrijk

Johan: 'Alle collega's die aan het werk zijn, doen mee. We krijgen letterlijk een spiegel voorgehouden door patiënten. Voor collega's is dit niet evident. Ze willen het goed doen, maar horen in de gesprekken dat ze tekort schieten.' Ergotherapeut Lien Grimon relateert ook. 'Ik slaag erin om dit los te laten. Ik probeer open te staan voor wat mensen in opname voelen. Ik zet een andere bril op als hulpverlener. Het doet me meer stilstaan bij het effect van wat we doen en laat blinde vlekken zien.'

'Het is een zoektocht geweest, ook voor de patiënten', vult Mick aan. 'Waar we aanvankelijk enkel aspecten binnenbrachten die minder goed liepen, starten we nu stevast met een positieve vraag: wat loopt er goed? Dit koppelen we ook terug in het gesprek.' Kristel vindt het fijn dat er rechtstreeks feedback kan gegeven worden. 'Dat je op het moment zelf kan zeggen wat er goed loopt en wat niet. Ik heb al een aantal zaken kunnen brengen op een spiegelgesprek, zelfs een gerichte terugkoppeling naar een hulpverlener. Hierdoor heb ik een tweede kans gekregen.'

'Waar we aanvankelijk vooral luisterend aanwezig waren, is er nu meer en meer dialoog', stelt Johan vast. 'Omdat we als hulpverleners tussen patiënten zitten tijdens het gesprek, ontstaat er een soort WIJ-gevoel.' 'Te meer omdat het gesprek losstaat van de therapie', besluit Kristel.

Oever wil nog wel enkele jaren voortgaan op dit elan. Het vraagt een andere cultuur om op deze manier het patiëntenperspectief binnen te brengen, maar het team is er fier op. Misschien volgen er wel andere zorgen? Mick laat alleszins geen kans liggen om er op andere plaatsen over te spreken.

Den Insteek

20 jaar geleden werd in ontmoetingshuis Kameleon een handwerkroepje opgericht. Mensen met een psychische kwetsbaarheid vinden er elke week een zinvolle dagbesteding, een luisterend oor, een plek om mensen te ontmoeten en te handwerken. Nu groeit het groepje uit tot het inclusieve project 'Den Insteek' en is iedereen welkom om er enkele handwerktechnieken te gaan 'opsteken'.

Vitamientjes

'Sindsdien komen we elke dinsdagnamiddag samen om te handwerken', vertelt initiatiefneemster Mieke Vangansbeke. 'Iedereen brengt zijn eigen handwerkje mee. We gebruiken een brede waaier aan technieken. Mijn collega Gitte Vlamincx en ik leren de verschillende technieken aan.' Sonja, die enkele jaren geleden lid werd, vult enthousiast aan: 'Het is een warme plek waar ik mezelf kan zijn en onder de mensen kan komen. Mijn wekelijkse portie vitamientjes!'

Insteek

In het kader van het zorgstrategisch plan waarmee gemeente Zoersel het sociaal beleid de komende jaren verder wil uitbouwen, ontstond het idee om het groepje open te stellen voor alle inwoners, zonder daarbij te willen concurreren met opleidingscentra die handwerk cursussen aanbieden.

Vanaf nu is iedereen welkom om mee te handwerken. Dit vroeg ook om een nieuwe naam, 'Den Insteek'. 'Waar het bij ons allemaal om draait, is het gezellig samenzijn en nieuwe mensen leren kennen. Het handwerk is slechts een bindmiddel of, inderdaad, de insteek.'

Nieuw en inclusief handwerkproject voor iedereen

Atelierwerking in TG de evenaar

Sinds de zomer van 2017 is therapeutische gemeenschap de evenaar gestart met een atelierwerking bovenop het bestaande programma. 'De ateliers zijn gestart om de talenten van onze bewoners te ontdekken en hen te prikkelen nieuwe dingen te proberen', vertelt sociotherapeut Chloë Jacobs. 'Daarnaast hebben onze ateliers ook een therapeutisch doel. Onze bewoners botsen er op zaken die ze in het dagelijks leven ook tegenkomen en ze worden gestimuleerd om hier verder over na te denken. In tegenstelling tot ons vast programma staat het bewoners vrij om zich bij de ateliers aan te sluiten.'

'De kans bestaat dat onze bewoners de leiding op zich nemen en wij van hen leren'

'De ateliers worden georganiseerd voor bewoners van onze twee huizen, zodat ze elkaar tegenkomen. Dit vormt een extra uitdaging voor hen, maar ook voor de sociotherapeuten! Chloë hoopt dat er door het invoeren van de ateliers bij de bewoners een zoektocht naar eigen interesses en verlangens kan ontstaan. 'Misschien proberen sommigen wel ateliers uit die op het eerste zicht helemaal niet op hun lijf geschreven zijn.'

'Na een eerste brainstorm met de bewoners startte er een wekelijkse filmatelier, een sportgroepje, een yoga-atelier en een naaigroepje. We overlopen maandelijks hoe de ateliers lopen. Intussen zijn sommige ateliers gestopt en andere lopen verder. Momenteel bestaat er ook een leesgroep en een spelletjesgroep, ... de ideeën blijven binnenstromen. Het naaiatelier is uitgegroeid tot een handwerkroep en er zijn al enkele projectjes afgewerkt, zoals een hoesje voor onze zakdoekendozen.'

De sociotherapeuten trachten de bewoners zoveel mogelijk te stimuleren om zelf dingen vast te nemen. 'Het is niet zo dat wij allemaal ervaren naaiers of sporters zijn', zegt Chloë. 'De kans bestaat dat onze bewoners de leiding op zich nemen en wij van hen leren!'

'De ateliers zijn een leuk initiatief om onze bewoners op een andere manier te leren kennen en het kan hen stimuleren om ook na TG de evenaar een bepaalde hobby te starten. Daarnaast merken ze ook dat het oké is als niet alles van de eerste keer lukt en dat niet iedereen hetzelfde is.'

Mensen

in hun kracht zetten

‘Ik heb geen seconde getwijfeld om tekenles te geven in Vlot. De sessies maken me supergelukkig. Omdat ik de kans krijg om mijn hobby te delen en zie dat anderen het ook kunnen,’ vertelt Lutgarde, die al 25 jaar aan pasteltekenen doet. Ook Nadine is blij met de kans die ze gekregen heeft om haar passie te mogen delen met lotgenoten: Shakti Dance, de yoga van de dans. ‘Het is een vorm van yoga waarbij aspecten uit dans geïntegreerd worden’, legt ze uit. ‘Als je ziet wat dit in de praktijk voor mensen kan betekenen, voel je een grote dankbaarheid.’

Patiënten geven zelf sessies

Vlot biedt therapieën en sessies aan voor patiënten van alle zorgseenheden. In 2017 hebben meerdere patiënten zelf Vlot-sessies georganiseerd. Een manier om met hun talenten naar buiten te komen. Dat hebben Lutgarde en Nadine aan den lijve ervaren.

Passie

Therapeut An Verboven vertelt hoe het idee is ontstaan: ‘Tijdens de Vlot-sessies heb ik kunnen zien dat mensen vaak heel creatief zijn. Je voelt dat ze iets doen met hart en ziel. In Vlot geven we hen de mogelijkheid om met hun passie aan de slag te gaan en dit voor een groep van medepatiënten.’ Lavinia Verweken, Vlot-coördinator, vult aan. ‘Er zijn patiënten die zelf nood hebben om iets uit te proberen, maar binnen een veilig kader. Vlot leent zich hiertoe. Voorwaarde is wel dat de mensen al stappen in hun herstelproces hebben gezet. Ze moeten zelf wat afstand kunnen nemen.’

An is steeds ondersteunend aanwezig. ‘Sommige patiënten doen hun sessie geheel zelfstandig. Ik ben dan louter aanspreekpunt en koffiemadam. Anderen hebben meer ondersteuning nodig. We zetten mensen in hun kracht, maar met de nodige zorg en omkadering. Want ze botsen tijdens de sessies op dezelfde dingen als waar ze therapeutisch aan werken.’

‘Intussen is het Lut’

Nadine was in het begin zenuwachtig, maar de lessenreeks heeft haar veel bijgebracht. ‘Ik heb er veel uit geleerd. Ik heb kunnen loslaten dat het niet perfect is. Soms was er maar één deelnemer, soms zijn mensen komen opdagen en terug vertrokken. Ik heb dat aanvaard en niet persoonlijk opgenomen. Het heeft me meer vertrouwen in mezelf gegeven als yogalerares. Ik heb bij mezelf kunnen zeggen: ‘Ik geef zo les en dat is oké’. Ook al is het niet voor iedereen goed. In mijn behandeling heeft dit heel sterk geholpen.’ De mooiste reactie kreeg ze van een trouwe deelnemster. ‘Ze vond vrije dans aanvankelijk maar niks, dit nam te veel tijd in beslag tijdens de sessie. Maar tijdens de laatste vier lessen gebeurde er iets. Ze sloot haar ogen en bleef bij zichzelf, ze danste haar dans. Dan zie je dat yoga werkt en voel je dankbaarheid.’

‘Er ligt heel veel initiatief bij de patiënt zelf’, stelt Lavinia. Maar anderzijds werpt An ook lijntjes uit. ‘Omdat ze al andere Vlot-sessies hebben bijgewoond, ken ik de mensen goed en zij kennen mij ook. Dat maakt dat er veel bespreekbaar is.’ Ze bood Lutgarde aan om tekenles te geven en Lutgarde was meteen verkocht: ‘Het was geen drempel voor mij, want ik doe het ontzettend graag. En als ik merk dat sommige deelnemers echt versteld staan van het prachtige resultaat dat ze verkrijgen ... Dat maakt me sterker. Bij mijn eerste opname konden mensen me nog Lutje noemen, maar intussen is het Lut. Ik ben een volwaardige vrouw.’

Patiëntenparticipatie in PC Bethanië

bezoldigde ervaringswerkers

PZ
2 FTE

PVT + BW
0,75 FTE

7/24

zorgseenheden waar patiënten deelnemen aan teamvergaderingen

150

patiënten die deelnamen aan spiegelgesprekken op zorgseenheid Oever

kwaliteit

ontmoetingen team - directie

agressie

maaltijdgebeuren op zorgseenheden

wetenschappelijk onderzoek

stuurgroep HOP

groot beleidsoverleg

stigWA

familieoverleg

zoenen & zo

KOPP

SaRA-overleg

therapeutisch klimaat

overkoepelend kernteamoverleg

38

beleidsvergaderingen waar ervaringswerkers deel van uitmaken

De app
voor mensen met
geheugenproblemen

Stap voor stap

Kleine wasjes, grote wasjes, doe ze in je wasmachine. Hoe zat dat weer precies? Stap 1: sorteer de was per kleur. Stap 2: open de wasmachine en stop de was erin. Stap 3: doe wasproduct in het schuifje. Stap 4: kies het programma 'kleurenwas 30 °C' en druk op de gele startknop. Laat maar lekker draaien!

'Stap voor stap' laureaat zorgvinding 2017

94 organisaties dongen mee naar de erkenning voor zorgvinding van het jaar door In4care. De app werd uitverkozen door een tienkoppige jury tot zorgvinding in de categorie Geestelijke Gezondheidszorg. Naast de erkenning ontving Kadans 10.000 euro om de app verder te verfijnen.

Stappenplan

Kadans is een zorgenheid van PZ Bethaniënhuis voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH). Omdat deze patiënten met geheugenproblemen kampen, wordt er gewerkt met agenda's en stappenplannen. Bijvoorbeeld: hoe maak je een gerecht klaar in de oven of welke weg volg je naar de bank?

'Vroeger gebeurde dit allemaal op papier, maar dat is niet meer van deze tijd', zegt Kevin Maes, verantwoordelijke van Kadans, die samen met Stien Dillen en Barbele Verheyen het initiatief nam voor dit project. 'Daarom zetten we sinds enkele jaren in op technologische hulpmiddelen. We werken vandaag met specifieke apps die geheugen-training stimuleren of als geheugensteun functioneren. Tegenwoordig heeft iedereen een smartphone of tablet. Het is niet alleen compact, het gebruiken van de app valt ook minder op en is dus minder stigmatiserend.'

Innovatieve app

Wat tot op heden nog niet beschikbaar was, is een app waarin je je eigen stappenplannen kan maken. Daarom ontwikkelde Kadans, samen met twee studenten uit het laatste jaar industrieel ingenieur van Groep T Leuven, 'Stap voor stap'. 'De app werkt snel en eenvoudig. Handig is ook dat je zelf foto's of geluidsbestanden kan toevoegen. Familieleden of hulpverleners kunnen eveneens

de applicatie downloaden om samen met patiënten stappenplannen op te stellen', legt Kevin uit.

'Ik gebruik de app dagelijks'

Maria R. volgt dagtherapie op Kadans en ging met de app aan de slag: 'Sinds november 2017 gebruik ik de applicatie om eenvoudige gerechtjes te koken, zoals groentesoep, witloof in de oven, chocomousse of appelflapen. Samen met iemand van de begeleiders maak ik tijdens de kooktherapie de receptjes stap voor stap aan in de app. In het begin was het even wennen om met mijn nieuwe smartphone te werken, maar ondertussen gebruik ik de applicatie dagelijks. Ook thuis, wat in de smaak valt bij mijn gezin. Vroeger werkte ik met stappenplannen op papier, maar die raakten soms al eens in de war. Met de app kan je altijd makkelijk teruggaan en ook de zoekfunctie is handig. In de toekomst zou ik de app willen gebruiken voor huishoudelijke taken, want dat loopt soms nog moeizaam.'

Eens uitproberen?

De app is beschikbaar voor Android via Google Play. Vandaag wordt de applicatie gebruikt door de patiënten van Kadans, maar in de toekomst biedt de app vele mogelijkheden voor mensen met dementie, autisme, ... Of misschien ben jij zelf ook alweer vergeten hoe je die thermostaat moet instellen?

Zoveel groen vlakbij huis

'Ik ben altijd al met natuur bezig geweest', vertelt Karel enthousiast. Karel heeft twee opnames in PZ Bethaniënhuis achter de rug en kijkt met een fijn gevoel terug op zijn deelname aan de ateliers van Tracé 7. 'Ik heb veel meer gehad aan Tracé 7 dan aan gesprekstherapieën. Ik nam deel aan het natuuratelier, werkte mee in het bos en zette mijn schouders mee onder het project bomen-in-zicht.'

Dit project plaatste het groene domein van PZ Bethaniënhuis in de kijker. Met de hulp van Karel en andere patiënten kregen speciale bomen naambordjes, werd een heuse wandelroute uitgestippeld en konden wandelaars gedurende een jaar hun stem uitbrengen voor de mooiste boom van het domein. De winnende boom, de zomereik, kreeg in 2017 een boombank, gerealiseerd in samenwerking met een lokale vakschool.

'De klemtoon van het project lag op lokale ontmoeting', stelt Hildegard Van Looveren, ergotherapeut in het natuuratelier en drijvende kracht achter het initiatief. 'We willen nog steeds zoveel mogelijk mensen uit de buurt uitnodigen en stimuleren om van het parkdomein te genieten. De boombank zorgt voor een plek in het groen waar patiënten, medewerkers en buurtbewoners tot rust komen en elkaar ontmoeten. Op die manier kan er verbinding ontstaan tussen mensen die graag in de natuur zijn, los van hun kwetsbaarheid. Tegelijk zorgt het project voor een versterking van de buurtwerking en een bestendiging van de samenwerking met de lokale gemeenschap. Om het project op poten te zetten, werkten we samen met diverse partners waaronder de gemeente Zoersel, de toeristische dienst en de technische school Gitok in Kalmthout. Door

hen te betrekken, hopen we het stigma dat nog steeds op psychiatrie rust mee te doorbreken.'

Het project blijft verder leven en dat geeft voldoening. 'Ik heb het gevoel dat ik iets zinvol heb gedaan', zegt Karel. Hildegard stemt daarmee in. 'De naambordjes bij de bomen en de boombank zullen blijven bestaan. De wandelroute werd inmiddels geïntegreerd in het netwerk van bestaande wandelknooppunten. We bieden de wandeling ook aan binnen een therapiemodule, waardoor ze elk seizoen herhaald kan worden met patiënten. Het is ook fijn om te merken dat mensen van buitenaf ons parkdomein blijven bezoeken. Voor sommige buurtbewoners is het een ware ontdekking, ze hadden voordien geen weet van zoveel groen vlak bij huis.'

Samen eten

‘Ik vind het hier wat te druk vandaag. Ga je met mij mee eten in het gasthuis vanmiddag?’, vraagt Benny aan zijn persoonlijk begeleider Davy. Sinds 2017 is het de normaalste zaak van de wereld dat op zorgzaamheid Kering patiënten samen met hulpverleners gaan lunchen.

Zoals een gezin

‘Hoe kunnen we onze zorg voor patiënten menselijker maken?’ Die vraag stond in 2017 centraal voor het team van Kering van PZ Bethaniënhuis, een gesloten eenheid voor mensen met een psychotische problematiek. ‘Zo kwam het idee om samen met de patiënten te eten’, vertelt verpleegkundige Davy Vanoppen. ‘Je kan je afvragen wat de therapeutische meerwaarde is van een dergelijk project, maar voor mij brengt het de normaliteit binnen. Je zit samen aan tafel met patiënten, net zoals in een gezin.’

‘Een dag wordt georganiseerd rond de verschillende eetmomenten: ontbijt, middagmaal, avondmaal’, vult collega en sociotherapeut Jill Van de Wiele aan. ‘Nu zijn die structuurmomenten ook ontmoetingsmomenten geworden. Je eet samen als twee gewone mensen. Er ontstaat een spontaan gesprek, en dat hoeft niet altijd over zware onderwerpen te gaan. Zo kan je als hulpverlener op een heel laagdrempelige manier in contact komen met patiënten, dat vind ik heel verbindend.’

‘Voor mij zijn het soms de mooiste momenten van de dag’, gaat Davy verder. ‘Toen ik hier begon te werken, zetten de hulpverleners zich altijd apart om te eten. Samen lunchen met patiënten was ondenkbaar. Vroeger waren de koelkasten ook op slot. Een patiënt moest zelfs toestemming vragen aan de hulpverleners om een boterham te eten. Door initiatieven als samen eten, krijg ik meer een wij-gevoel.’

Open praten

‘We nodigen iedereen uit om mee te eten’, vervolgt Jill, ‘maar het is geen verplichting. In de psychosoziale zorg, waar mensen zich soms verliezen in psychotische betekenisgeving, kan het helpen

om iemand voor even in het hier en nu te trekken door samen een boterham te eten. Het creëert niet alleen een rustmoment voor begeleiders én patiënten, we merken ook dat patiënten de neiging hebben om opener te praten, dat het vertrouwen groeit.’

‘En dat creëert kansen om samen met patiënten te zoeken naar dingen waar zij nog van dromen’, besluit Davy. ‘Zo focus je niet zozeer op het negatieve of de pathologie, maar op de dingen waar iemand voor gaat en staat. Je bent niet de dingen die slecht gaan, je bent de dingen die goed gaan. Anders ben je verloren.’

Jill knikt: ‘Als hulpverlener vind ik het belangrijk dat we ‘het verlangen verlangen’. Dat we niet zelf gaan invullen wat het verlangen van de patiënt moet zijn, maar het verlangen of de hoop koesteren dat iemand met zijn verlangen aan de slag gaat. Dat is voor mij de essentie van menselijkheid.’

Ook patiënten merken een verschil op. Stef Stassen* werd 15 jaar geleden opgenomen op Kering en recent opnieuw: ‘Vroeger zat de begeleiding apart achter gesloten deuren. Ik had soms het gevoel dat er over me geroddeld werd, dat ik opgesloten was en veel regels opgelegd kreeg. Nu zitten de zorgverleners mee in de refter. Als patiënt krijg je de indruk dat teamleden op gelijke hoogte staan en dat we samen een leefgroep zijn geworden. We maken samen het ontbijt klaar, we maken grapjes, je krijgt raad. Het contact wordt opener en je bouwt een hechtere band op. Dat maakt dat je vrijer durft te praten over je problemen, bijvoorbeeld over druggebruik. Maar begrijp me niet verkeerd, ik ben niet tegen regels, je mag er ook niet te los mee omgaan.’

*Stef Stassen is een schuilnaam.

‘Wat als een paar psychiaters samen een infosessie zouden geven of een reportage zouden maken over het wat en waarom van de psychiatrie? Dan zouden mensen een heel ander beeld krijgen dan al die negativiteit in de krant’, mijmert een patiënt hardop. Ja, er bestaan veel vooroordelen en stereotypen over mensen met psychische klachten. Zelfs binnen de hulpverlening. StigWA, het beeldvormingsproject waarmee PC Bethanië het taboe op geestelijke gezondheidszorg wil helpen doorbreken, vroeg zich af in welke mate patiënten in PZ Bethanië-huis stigma ervaren en startte een onderzoek aan de hand van photovoice. De deelnemers brachten gedurende een maand zelf in beeld hoe zij stigma ervaren en gingen hierover vervolgens in gesprek.

Een masker opzetten

De meeste stigmatiserende ervaringen blijken zich te situeren op interpersoonlijk stigma en zelfstigma. Melissa Raeymakers, die het onderzoek uitvoerde, verheldert: ‘De eigen omgeving van de patiënt heeft vaak een negatief beeld over ‘de psychiatrie’. Daardoor zetten mensen met een psychische kwetsbaarheid soms een masker op voor de buitenwereld. Bovendien kan stigma ervoor zorgen dat deze mensen minder sociaal contact aangaan en terughoudend worden voor nieuwe zaken. Wat een negatief zelfbeeld, onzekere toekomst en eenzaamheid mogelijk nog kan versterken. De media worden als één van de grote oorzaken van deze misvattingen gezien. Volgens de deelnemers aan het onderzoek moeten de media daarom ook het positieve laten zien van wat er gebeurt: mensen die worden geholpen en die opnieuw een richting vinden in het leven.’

Over de hulpverlening zijn de resultaten over het algemeen positief. ‘Wel worden de badges, sleutels en telefoons die hulpverleners met zich meedragen, stigmatiserend ervaren’, nuanceert Melissa.

Werken aan beeldvorming

Stigma heeft een impact op de kwaliteit van leven van patiënten en kan hun herstel belemmeren. ‘Belangrijk is dat we patiënten leren omgaan met de gevolgen van (zelf)stigma’, besluit Melissa. ‘Dat we kennis verspreiden naar patiënten, maar ook naar hun familie en de maatschappij. Gezien stigma, naast een probleem van attitude en gedrag, grotendeels ook een probleem van onwetendheid is, begint verandering vooral bij correcte informatieverstrekking. Als hulpverlener hebben we hier een cruciale rol in.’

Vanuit stigWA zal er verder ingezet worden op participatie, openheid, bejegening en beeldvorming. ‘De stigwAPP

is in volle ontwikkeling om op een interactieve en ludieke wijze te werken aan informatieverspreiding en beeldvorming. Anderzijds is er een interventie-onderzoek over zelfstigma en bejegening opgestart in samenwerking met Koning Boudewijnstichting en Universiteit Antwerpen. StigWA heeft ook samenwerkingsprojecten uitgewerkt tussen AZ Sint-Jozef en PC Bethanië, zoals een uitwisseling van hulpverleners met de spoedafdeling van AZ.’

Stigma in beeld

Netwerken

135

vrijwilligers

25

gezinsactiviteiten

32

infoavonden
familieleden

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

292

ton afval

72

banken

400

lopers op de
Inside-Out-Run

Kwaliteit & patiëntveiligheid

11

incidentanalyses

669

afzonderingen

96,6 %

volledige
voorschriften

4

omgebouwde
afzonderingskamers

88

gefixeerde
patiënten

6
10

score beleid
suicidepreventie

‘Delen met anderen is de zin van het leven’

Familiewerking in PVT De Landhuizen

‘Na een verblijf van 12 jaar in het Psychiatrisch Centrum verhuisde één van onze bewoners weer naar haar man. Haar depressie en vele zelfmoordpogingen hadden veel druk gelegd op de thuis-situatie en de relatie met haar echtgenoot.

Via familiegesprekken en het ondersteunen van hun spontane contacten werden nieuwe

perspectieven mogelijk. Onze bewoner mocht af en toe thuis op bezoek gaan en zo werd haar grootste droom realiteit: een bezoekje werd een weekend en uiteindelijk woont ze terug thuis, met begeleiding. Een andere bewoner van PVT is vorige week na een lang hersteltraject bij haar hulpbehoevende vader ingetrokken. Ik denk dat ook zij veel voor elkaar kunnen betekenen.’

‘Deze verhalen geven me voldoening’, vertelt Vera Gaudissaboïs, verantwoordelijk voor de familiewerking op PVT De Landhuizen. ‘Delen met andere mensen is voor mij de zin van het leven, en dat is voor onze bewoners niet anders. Ik ben dan ook overtuigd dat de verbinding van bewoners met hun omgeving een belangrijke steun vormt in hun herstelproces. Ze hebben dikwijls een jarenlang parcours afgelegd

in verschillende psychiatrische centra. Hun familiale situatie wordt hierdoor vaak sterk beïnvloed, maar het blijft familie en familie is vaak het enige netwerk dat ze nog hebben. Ik denk dat er altijd een verlangen aanwezig blijft om de familieband terug in balans te brengen en ik geloof dat je dit proces als begeleider kan ondersteunen. Door er mee voor te zorgen dat ze op een ontspannen manier samen kunnen zijn, kan de onderlinge spanning even rusten. Daar probeerden we in 2017 binnen PVT De Landhuizen op verschillende manieren aan te werken.’

Ambiance

‘In 2017 maakten we bijvoorbeeld een folder om familieleden van nieuwe bewoners wegwijs te maken. Daarnaast hebben we erg ingezet op familiegesprekken. Door open met elkaar te spreken, kan je uitleggen waarom je bepaalde dingen zus of zo aanpakt en dat zorgt voor meer wederzijds begrip. Sinds vorig jaar organiseren we ook vier keer per jaar een weekendactiviteit voor bewoners, familie, vrijwilligers en medewerkers. De aftrap werd gegeven met een muziekoptreden van ‘Out of My Box’, vervolgens was er de kerstmarkt en in januari 2018 volgde de nieuwjaarsreceptie. De sfeer was gemoedelijk en we bereikten al gauw 130 personen. Je merkt dat familieleden langer blijven hangen als er iets te doen is. Zo

bleef een zoon samen met zijn gezin en opgenomen moeder naar het optreden kijken. De bewoonster in kwestie genoot er zichtbaar van haar kleindochter te zien dansen op de muziek. Een andere bewoonster had haar ganse familie uitgenodigd op de nieuwjaarsreceptie, dat was blijkbaar vroeger ook al de gewoonte in de eindejaarsperiode. Daar zaten ze dan, met wel 12 personen en veel ambiance samen rond de tafel. In de toekomst willen we familie ook meer betrekken bij bewonersbesprekingen.’

‘Mijn mama geeft veel liefde op haar manier’

Kitty Craane bezoekt elke zondag haar mama in PVT Wende. ‘De eerste opname van mijn moeder dateert van 1991, het jaar dat mijn vader uit het leven stapte. Sindsdien verbleef mijn moeder in verschillende psychiatrische centra, afgewisseld met periodes thuis. In het verleden kregen familieleden van psychiatrische patiënten weinig of geen ondersteuning en dat heb ik gemist. Maar ik merk dat er de afgelopen tien jaar veel is veranderd. Nu praat ik open met de hulpverleners, niet enkel over de situatie van mijn mama, maar ook over hoe ik me voel.’

‘Andere familieleden komen minder vaak op bezoek, maar voor mij blijft ze mijn moeder. Ze heeft me het leven geschonken en daar moet je respect

voor hebben, ook al is ze geen doorsneemama. Ze heeft zelf toch ook niet gekozen voor de dood van haar man en haar psychoses? Als je familielid morgen kanker krijgt, ga je die persoon toch ook niet anders bekijken? Eigenlijk geeft mijn mama me op haar manier veel liefde en vriendschap. Ze heeft bijvoorbeeld de neiging om me stevig vast te nemen en de manier waarop ze dat doet, toont dat ze van me houdt. Als ze op uitstap gaat, brengt ze vaak een kleine attentie mee. Daar kan ik van genieten.’

‘In 2016 moest ik zelf de huur van het appartement van mijn mama stopzetten. Maakte ik wel de juiste beslissing? Nam ik haar iets af dat misschien weer goed zou komen? Geen gemakkelijke keuze. Nu is PVT haar thuis en ook een stukje mijn thuis, ook al moet ze dat zelf nog een stuk aanvaarden. Voor mij is het in de eerste plaats belangrijk dat mijn mama goed verzorgd wordt, propere kleren krijgt en als een gewoon mens behandeld wordt. Zelf doe ik ook mijn best om mee te stappen in haar leefwereld. Het helpt om de dingen beter te plaatsen en te weten dat ze niet alleen staat met haar problemen. Daarom neem ik ook deel aan de verschillende activiteiten die hier georganiseerd worden. Ik wens mijn mama toe dat ze nu stabiel blijft, rust vindt en gelukkig mag zijn.’

Praten over drugs

Vijf bewoners van Beschut Wonen De Sprong Brasschaat begonnen in 2017 opnieuw met gebruiken ... en startten een lotgenotengroep om hun verslavingsproblematiek bespreekbaar te maken. Woonbegeleider Natalie Linssen vertelt.

‘Op Beschut Wonen De Sprong lopen we vaak vast op verslavingsproblematieken. Tien jaar geleden konden mensen met een drugproblematiek niet bij ons starten. Bij herval was een heropname van minstens 14 dagen de strikte regel, maar voor sommige bewoners helpt dat niet. Herval is ook eigen aan een verslaving, dus moesten we er op een andere manier mee aan de slag. Daarom startte ik begin 2017 met een tweejarige opleiding tot hulpverlener in de alcohol- en drugproblematiek bij VAD (Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs).’

Samen op pad

‘Doorheen de opleiding merkte ik dat ik een heel enge blik had op gebruik en verslaving. Een goed, warm contact waarin je mee hoopvol bent, is zo belangrijk. Sommige bewoners zijn nog niet klaar om de stap te zetten om clean te blijven en dan is het aan de hulpverlener om naast je bewoner te staan en het gebruik bespreekbaar te houden. Ondertussen kan je op vele andere manieren met mensen aan de slag gaan. Je kan bijvoorbeeld proberen

om mensen hun interesses op te wekken, hun leven op andere vlakken stabiel te krijgen, een vertrouwensband op te bouwen. BW biedt daartoe een mooie kans, want bewoners wonen lang bij ons en dat geeft de mogelijkheid om samen op pad te gaan.’

‘Zo begeleid ik een bewoner die een hele tijd bleef worstelen met zijn gebruik. Voor de feestdagen besloot hij uiteindelijk zelf om te stoppen. Ik vind het mooi dat mensen in BW nu de tijd krijgen om hier zelf een weg in te zoeken, zolang het op een veilige manier kan. Op die tijd hebben we een vertrouwensrelatie opgebouwd en daardoor kan de bewoner nu eerlijk praten over het feit dat hij drie weken geleden is hervallen. Dat geeft ons de kans om samen uit te zoeken wat hij nu nodig heeft.’

Druggroepje

‘Omdat we in BW De Sprong Brasschaat vijf bewoners hadden die in de lente van 2017 opnieuw zijn gaan gebruiken, brachten we hen, op aanraden van onze partners van Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg VAGGA, bij

elkaar om samen de problemen te bespreken, in wat we oneerbiedig ons ‘druggroepje’ noemen. Dit terwijl we voorheen altijd individueel in gesprek gingen. Er komen vragen aan bod als: ‘Wat doet het gebruik met jullie? Wat heeft het herval betekend? Wat heeft ervoor gezorgd dat iemand heeft volgehouden om een periode niet te gebruiken?’ We merken nu dat lotgenoten vaak veel kracht putten uit elkaar. Wanneer medebewoners met dezelfde problematiek elkaar op een heel directe en open manier aanspreken, heeft dit een heel ander effect dan wanneer wij, hulpverleners, dat doen. Daarom maakten we samen met de bewoners afspraken dat ze elkaar onderling niet aanzetten tot gebruik en elkaar steunen om van de drugs te blijven. De bewoners waren zelf vragende partij om te blijven samenkomen, dat doen we nu nog steeds om de vier weken. Het fijne is dat we samen zoeken hoe we de dingen best aanpakken, al betekent dat niet dat ze nu clean zijn. De bedoeling is om dit initiatief in de toekomst ook in BW De Sprong Zoersel op te starten.’

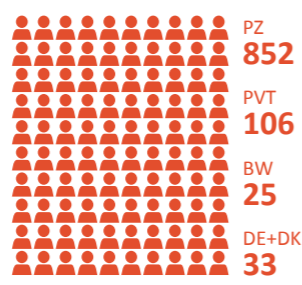
Medewerkers

bezoldiging medewerkers

PZ	PVT	BW
38.402.843,30	3.847.391,80	1.294.293,40
gem. fte 690,10	gem. fte 70,7	gem. fte 21,40

medewerkers op 31/12 in koppen

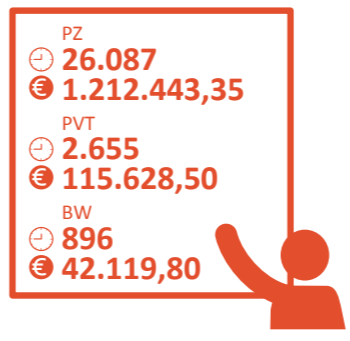

1.016

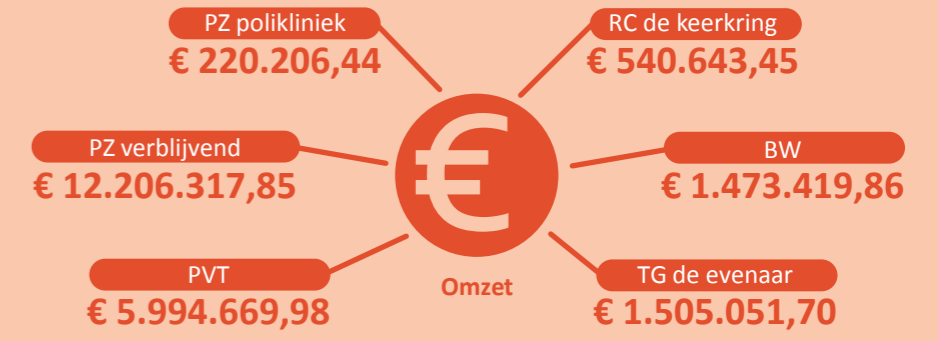
19 psychiaters

210 gesprekken ONS-team (team slachtofferbejegening)

vorming voor medewerkers

Effectief en efficiënt

Kort genoteerd

JANUARI

Elektronisch medicatievoorschrift

Sinds 2017 werken op één na alle zorgeenheden van PZ Bethaniënhuis met EMV. Door het nieuwe systeem treden er minder medicatiefouten op en is er altijd medicatie op voorraad, wat de patiëntveiligheid ten goede komt.

Opgenomen moeders getuigen

Opgenomen mama's delen persoonlijke verhalen en getuigenissen op de splinternieuwe website van Moeder & Baby. Op www.moederbaby.be kunnen jonge mama's met psychische moeilijkheden in de periode rond en na de bevalling ook terecht voor informatie over behandelmogelijkheden en lotgenotencontact. Ook de papa's en andere naasten vinden hier nuttige informatie en tips.

Eco-battle

Van november 2016 tot februari 2017 organiseert TG de evenaar een eco-battle, om de bewoners meer bewust te maken van hun energie- en waterverbruik. Het wordt een uitdagende wedstrijd tussen de twee huizen, met als doel het verbruik te doen dalen. De winnaar krijgt een leuke, groene prijs!

Netwerk internering

Vanaf 1 januari 2017 wordt het zorgaanbod van PZ Bethaniënhuis aangevuld met één extra crisisbed voor geïnterneerden en één extra bed voor geïnterneerden met de combinatie van een verstandelijke beperking en een psychiatrische problematiek. Op die manier willen we het zorgtraject van de patiënt faciliteren, handvatten aanreiken aan het netwerk van de patiënt en terugkeer naar de gevangenis vermijden. We werken samen met andere partners uit de zorg en/of justitie.

FEBRUARI

Een tuin is beter dan muren

'Een brede culturomslag is nodig, tot het juridische toe. Het is logisch dat je slechte punten krijgt als je patiënten afzondert, maar blijft het even evident als je ervoor kiest het niet te doen en dat het nadien misloopt?' Psychiater Lucas Joos en psycholoog Bart Reynders uit de psychosociale zorg van PZ Bethaniënhuis reageren in hun opiniestuk van 4 februari 2017 op de artikelenreeks 'De stoornissen van de psychiatrie' (DS 28 januari 2017).

10 jaar elim

Het centrum voor psychotherapie elim bestaat tien jaar en dat wordt gevierd met een concert 'Canto Ostinato' en een studiedag 'Ruimte om te tijden' in de Antwerpse KBC-toren. ▽

Scholieren op bezoek

Op vrijdag 17 en maandag 20 februari 2017 komen 200 leerlingen uit acht naburige middelbare scholen op bezoek in PZ Bethaniënhuis. Doorheen verschillende workshops, zoals psychose, verslaving, depressie, non-verbale therapie en ervaringswerk, maken ze kennis met de psychiatrie. ▽

MAART

Kunstgroep PVT en BW

Bewoners van PVT De Landhuizen en BW De Sprong komen tweewekelijks samen in ontmoetingshuis Kameleon. Doorheen verschillende opdrachten proeven ze van diverse kunsttechnieken zoals tekenen, schilderen of collage. Bedoeling is om stapje per stapje een eigen beeldende taal te ontwikkelen. Voor de deelnemers is het een moment waarop ze even geconcentreerd werken en de zorgen van alledag kunnen loslaten.

Samen schrijven

Op 10 maart 2017 komen we stoelen te kort in het literair café #4. Dichteres Maud Vanhauwaert geeft vooraf een reeks schrijfworkshops voor een gemengde groep patiënten en medewerkers van PC Bethanië. Ze daagt iedereen uit om de kronkels in hun gedachtestroom te volgen. Op basis van deze schrijfsels krijgt het literair café vorm. Een ontroerende performance, onder muzikale begeleiding van Tom Kestens. ▶

Hoe heilzaam is psychotherapie?

Dat vragen het centrum voor psychotherapie elim en Universiteit Gent zich af. Aan de hand van de analyse van diepte-interviews met 22 ex-cliënten van elim, vijf jaar na hun behandeling, wordt een model ontwikkeld dat inzicht biedt in de ervaringen van verandering. De deelnemers geven aan niet 'genezen' te zijn na therapie, maar wel 'veranderd' te zijn op een meer existentieel niveau, in verhouding tot zichzelf, de ander en het leven. Het brengt de onderzoekers bij de belangrijke ethische kwestie hoe ziekte en gezondheid geïnterpreteerd worden.

Perinataal zorgpad

Om kwaliteitsvolle psychische zorg te realiseren voor vrouwen vanaf de zwangerschapswens tot één jaar na de bevalling werd in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen het pilootproject 'Perinatale Geestelijke Gezondheid' opgestart. Psychologe Helga Peeters coördineert vanaf mei 2017 het project vanuit Moeder & Baby voor de provincie Antwerpen. Concreet wordt een regionaal zorgpad ontwikkeld in samenwerking met alle belangrijke (perinatale) 1ste, 2de en 3de lijnsactoren en (perinatale) netwerken.

APRIL

Hobbles ▲

Sinds de lente van 2017 is Hobbles de lieveling van iedereen op Beschut Wonen De Sprong. Deze schattige labradoodle komt zo'n drie keer per week mee naar de woonbegeleidingen van zijn baasje. De hond ziet iedereen even graag, los van alle vooroordelen. ▽

MEI

Inside-Out-Run

Op 10 mei 2017 wagen maar liefst 450 lopers zich aan een parcours doorheen de gebouwen van het administratief centrum van de gemeente Zoersel en PC Bethanië. Voor het eerst vindt er ook een kidsrun plaats. ▽

Wereldkampioenen zamelen geld in voor Moeder & Baby

Van 12 tot 14 mei 2017 vindt in Zoersel het wereldkampioenschap driebanden voor dames plaats, voorafgegaan door een speciaal tornooi: de Charity Challenge. Zes toppers uit de mannelijke biljartwereld vormen duo's met de beste vrouwelijke spelers van de wereld. De Challenge brengt maar liefst 2.505 euro op voor Moeder & Baby. ▶

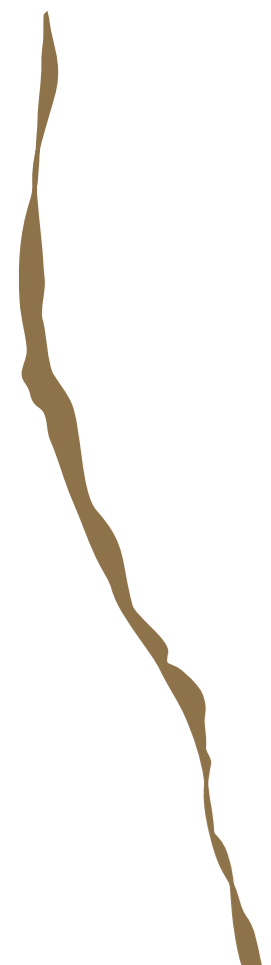
Stoelendans I

Na 43 dienstjaren gaat algemeen directeur Gui Rusch met pensioen. In zijn kielzog volgt een resem nieuwe directieleden: Jan Bogaerts (algemeen directeur), Maarten Desimpel (directeur patiëntenzorg), Veerle Bogaert (directeur HR), Wim Vanspringel (directeur TG de evenaar en RC de keerkring) en Bart de Ruijter (die naast facilitair ook technisch directeur wordt).

JUNI

elimART

Negen cliënten van centrum voor psychotherapie elim organiseren zelf een expo met eigen werk. Iemand zorgt voor de affiche, twee mensen cureren alle werken, iemand organiseert een vernissage, iemand speelt muziek en nog iemand houdt een speech.

AUGUSTUS

▲ Fietsknooppunten

De Kempen krijgt er 50 fietsknooppunten bij. Knooppunt 63 wordt geplaatst midden op het domein van PC Bethanië, vlakbij het gebouw van de technische dienst. Zo kunnen sportievelingen voortaan kennismaken met het mooie, groene parkdomein.

500 vluchtelingen

Een tiental Zoerselse kunstenaars, het klei-atelier van PZ Bethaniëhuis en enkele vluchtelingen maken samen onder leiding van Jean Coen een kunstproject over vluchten. 500 beeldjes symboliseren de vlucht die miljoenen mensen vandaag moeten doormaken. Tijdens de tentoonstelling van 15 tot 27 augustus 2017 in cultuurcentrum De Bijl worden de beeldjes verkocht ten voordele van Vluchtelingenwerk Vlaanderen en 11.11.11.

JULI

TG de evenaar en RC de keerkring maken deel uit van PC Bethanië vanaf 1 juli 2017

Gesloten zorgen Anker sluit de deuren

Zorgenheden Anker en Monding smelten samen tot één open behandelklimaat voor volwassenen met een persoonlijkheidsproblematiek, gebaseerd op de principes van de dialectische gedragstherapie. De nieuwe zorgenheid, Monding genaamd, telt 36 bedden. In een volgende fase zal Monding 14 bedden omvormen tot dagbehandeling, zorg aan huis en nazorgmodules om zo meer op maat te werken van de patiënt.

SEPTEMBER

Reis rond de wereld

Op 28 september 2017 ruilen vier medewerkers van CM Mechelen - Turnhout hun werkplaats voor één middag om met vrijwilligerswerk op zorgenheden Gondel en Veerpont.

OKTOBER

Karrewiet

Op de Werelddag Geestelijke Gezondheid komt een kinderreporter van Karrewiet op bezoek op zorgenheid Oever. Therapeut Katrien Van Rooy legt op kindermaat uit wat geestelijke gezondheid precies betekent.

Halloween

Zorgenheid Vliet neemt het initiatief en de Dienst Vrije Tijd en cafetaria Trefpunt springen mee op de kar. Het resultaat is een griezelige Halloweenwandeling over het domein.

NOVEMBER

▲ Gek en geniaal

In het Canvasprogramma 'Gek en geniaal' maken we kennis met acht psychosegevoelige mensen. Allemaal geven ze ons inkijk in hun persoonlijke lijdensweg door hun psychotische ervaringen via kunst te verbeelden, samen met een bekende kunstenaar. Bert is opgenomen op zorgenheid Kouter en gaat samen met fotografe Lieve Blancaquaert op weg. Yammie wordt gekoppeld aan Raf Walschaerts van Kommil Foo.

Cliënten voor medewerkers

Tijdens een huisbezoek strandt het gesprek met Anja op de tendens van deze tijd: burn-out. Anja is erg bezorgd dat het iemand van de collega's van het PZT-team zal overkomen. Ze zegt: 'Stuur alle teamleden die het even wat minder zien zitten maar langs bij mij. Ik geef ze koffie en we doen een gezellig babbeltje. Ik zal goed voor jullie zorgen, want hulpverleners die mij begeleiden, die krijgen geen burn-out!'

DECEMBER

Metaforum

Op een eigenzinnige en bij momenten hilarische manier vertelt Stefan Perceval, directeur van theatergezelschap 'Het Gevolg', over de prachtige projecten die hij realiseert met mensen aan de rand van de samenleving. Een inspirerende tiende editie van het Metaforum.

Stoelendans II

Negen geëngageerde dames uit Halle-Zoersel organiseren samen met hun kids een grootse ludieke stoelendans op 17 december 2017. In totaal zamelen ze 2.127,5 euro in ten voordele van PC Bethanië. Ook T&T Design Wijnegem zamelt 1.411 euro in voor PC Bethanië met de verkoop van gin. Patiënten en medewerkers van zorgenheid Polder organiseren samen een wintercafetaria en schenken de opbrengst aan de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid.

Kerstfeer

Alle teams zetten zich in om naast hun dagtaken ook te zorgen voor een warme kerstfeer en een kerstfeest samen met de patiënten.

LUIDOP

NATHALIE CARPENTIER VERBLEEF EEN DAG IN PC BETHANIË EN SPRAK MET EËN VAN DE BEWONERS. DIT IS HAAR VERHAAL.

WIE IK BEN?

IK WEET HET NIET.

IK BEN WIE MAMA WOU DAT IK WAS.

MIJN MAMA KAN ERG CHARMANT ZIJN, ALLEEN WIJ WETEN HOE ZE ECHT IS.

IK GEEF HAAR NU EEN ANDERE NAAM:

CRVELLA.

ZEG HET LUIDOP:
IK BEN LOUISA
EN IK KAN HET.

KUTKIND.

MET NARCISTEN SAMENLEVEN
IS MOEILIJK,

JE ZIET JE VADER LIEVER
DAN MIJ, HE!

LIEG NIET! IK HEB JE NIET
VAN DE TRAP PROBEREN
TE DUWEN.

HOE JE VADER JE KNUFFELT,
IS NIET NORMAAL.

ERMEE BREKEN NOG MOEILIJKER.

PAS OP OF IK MAAK ER
EEN EIND AAN.
JE ZIET ME TOCH NIET GRAAG.

NA HET ZOVEELSTE GETREITER
WILDE IK DAT ZE STOPTE.

DAT HÉT STOPTE.

DAN WORDT DE PIJN ZO GROOT

DAT IK NOG MAAR ÉÉN OPLOSSING ZIE.

AL HOOP IK ERGENS DAT ZE OOIT ZAL ZEGGEN : HET SPIJT ME.

Psychiatrisch Centrum Bethanië

Psychiatrisch Ziekenhuis Bethaniënhuis
Andreas Vesaliuslaan 39
2980 Zoersel
Tel.: 03 380 30 11
E-mail: pzbethanienhuis@emmaus.be
Website: www.pzbethanienhuis.be

Centrum voor Beschut Wonen en
Psychiatrische Zorg aan Huis De Sprong
Zoerselsteenweg 69A
2980 Zoersel
Tel.: 03 385 45 06
E-mail: beschutwonen.zoersel@emmaus.be
Website: www.bwdesprong.be

Psychiatrisch Verzorgingstehuis De Landhuizen
Andreas Vesaliuslaan 39
2980 Zoersel
Tel.: 03 380 30 11
E-mail: pvtderlandhuizen@emmaus.be
Website: www.pvtderlandhuizen.be

Therapeutische gemeenschap de evenaar
Sint-Jozefstraat 9-11
2018 Antwerpen
Tel.: 03 225 02 20
E-mail: de.evenaar@emmaus.be
Website: www.tg-de-evenaar.be

Psychosociaal revalidatiecentrum de keerring
Vredebaan 77b
2640 Mortsel
Tel: 03 448 16 70
E-mail: de.keerring@emmaus.be
Website: www.rc-de-keerring.be

PC Bethanië

emmaüs

2017

Psychiatrisch Centrum Bethanië